

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 535/05

(Ατομική)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΩΝ: Θεόδωρος Ψυχογιός, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

ΕΡΩΤΗΜΑ : Αρ. πρωτ. 111617/Δ2/17-5-05/Γεν. Δνση Δ/σης Π.Ε. & Δ.Ε./ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑ: Άσκηση ιδιωτικού έργου από εκπαιδευτικό με διδασκαλία σε Κ.Ε.Κ. ή σε Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ: Ερωτάται, εάν δικαιούνται να λάβουν σχετική υπηρεσιακή άδεια οι εκπαιδευτικοί που προτίθενται να διδάξουν σε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ή σε Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών.

Επί του ως άνω ερωτήματος παρέχεται η ακόλουθη γνωμοδότηση:

Ι. ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ.

Από τις διατάξεις των άρθρων 31 και 35 του ν. 2683/99 (Υπαλληλικός Κώδικας), που έχουν εφαρμογή και επί των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (βλ. άρθρο 53§2 ν. 2721/99), προβλέπονται τα εξής:

«Άρθρο 31

Άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή

1. Μετά από άδεια ο υπάλληλος μπορεί να ασκεί ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή, εφόσον συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης του και δεν παρεμποδίζει την ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του.
2. Η άδεια χορηγείται για συγκεκριμένο έργο ή εργασία μετά από σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου και μπορεί να ανακαλείται με τον ίδιο τρόπο. Η άδεια στους υπαλλήλους του Δημοσίου χορηγείται από τον οικείο υπουργό και στους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης και αν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο, από τον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου διοίκησης.
3. Δεν επιτρέπεται στον υπάλληλο η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας.
4. Ειδικές απαγορευτικές διατάξεις διατηρούνται σε ισχύ».

«Άρθρο 35

Κατοχή δεύτερης θέσης

«1. Απαγορεύεται ο διορισμός υπαλλήλου, με οποιαδήποτε σχέση, σε δεύτερη θέση : α) δημοσίων υπηρεσιών, β) νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, γ) Ο.Τ.Α., συμπεριλαμβανομένων και των ενώσεων αυτών, δ) δημοσίων επιχειρήσεων και δημοσίων οργανισμών, ε) νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή το κράτος κατέχει το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου και στ) νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στα υπό στοιχεία β', γ', δ' και ε' νομικά πρόσωπα ή επιχορηγούνται από αυτά τακτικώς, κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή κατά τα οικεία καταστατικά ή που τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα κατέχουν το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου.

2. Διατάξεις ειδικών νόμων που επιτρέπουν το διορισμό σε δεύτερη θέση εξακολουθούν να ισχύουν.

3. Υπάλληλος που κατά παράβαση των διατάξεων των παραπάνω παραγράφων διορίζεται σε δεύτερη θέση και αποδέχεται το διορισμό του θεωρείται ότι παραιτείται αυτοδίκαια από την πρώτη θέση».

Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 14§16 εδ. 5 και 6 του ν.1566/8 ορίζεται ότι:

«Άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου χορηγείται εάν προηγουμένως καλυφθούν με υπερωριακή διδασκαλία οι ανάγκες των δημόσιων σχολείων. Οι δημόσιοι εκπαιδευτικοί δεν επιτρέπεται να διδάσκουν σε ιδιωτικά σχολεία ή φροντιστήρια».

Εξάλλου, από την υπ' αριθμ. 115372/94 (ΦΕΚ Β'854) απόφαση του Υπουργού Εργασίας «Κριτήρια Πιστοποίησης Κέντρων Άτυπης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης», που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 13 του Ν. 2150/93, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Σύσταση - Σκοποί

1. Κέντρα Άτυπης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) που δραστηριοποιούνται στη δια βίου συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση η οποία δεν εντάσσεται στη διαβαθμισμένη επαγγελματική κατάρτιση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την εκπαίδευση, μπορούν να συσταθούν από φυσικά πρόσωπα ή Νομικά πρόσωπα του Δημοσίου, Κοινωνικού ή Ιδιωτικού Τομέα.

Απαγορεύεται η συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου σε περισσότερα του ενός (1) Κ.Ε.Κ.

2. Τα Κ.Ε.Κ. πρέπει να διαθέτουν αυτοτελή νομική προσωπικότητα, οποιασδήποτε μορφής του Αστικού Κώδικα ή του Εμπορικού Νόμου.

Στο καταστατικό των ΚΕΚ πρέπει να καθορίζεται ως αποκλειστικός σκοπός η υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ή και συναφείς, προς το αντικείμενο αυτό, δραστηριότητες (έρευνα - μελέτη).
(.....)

5. Τα Ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης καθώς και οι ιδιωτικές τεχνικές και επαγγελματικές σχολές δεν έχουν δικαίωμα, με βάση το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία τους (αντιστοίχως Ν. 2009/92 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις - Ν. 1566/85) να αποτελέσουν Κέντρα Άτυπης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)».

Περαιτέρω από το άρθρο 5 του Νομοθετικού Διατάγματος της 9/9 Οκτωβρίου 1935 (Α' 451) «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των κειμένων περί επαγγελματικής εκπαίδευσως διατάξεων».

✓ «1. Επιτρέπεται εις ιδιώτας να ιδρύωσιν ειδικάς επαγγελματικής σχολάς, υπό τους εξής όρους (.....):

2. Αι από της ισχύος του παρόντος νόμου ιδρυόμεναι ιδιωτικά επαγγελματικά σχολαί ή υφ' οιασδήποτε μορφήν εμφανιζόμεναι ως σχολαί, ακαδημίαι και εν γένει εκπαιδευτήρια, άνευ της εν τω εδαφίω 1 του παρόντος

άρθρου οριζομένης αδείας, θεωρούνται ως εργαστήρια ελευθέρων σπουδών, οι δε ιδρυταί αυτών διώκονται και τιμωρούνται με φυλάκισιν το πολύ εξ μηνών και με χρηματικήν ποινήν πεντακοσίων μέχρι δέκα χιλιάδων δραχμών».

Εξάλλου, από το άρθρο 1 του ν. 682/77 «Περί ιδιωτικών σχολείων ιδιωτικής εκπαιδεύσεως κλπ.» (ΦΕΚ 244), ορίζεται ότι:

“Ιδιωτικά σχολεία γενικής εκπαιδεύσεως, κατά την έννοιαν του παρόντος νόμου, είναι τα αντίστοιχα προς τα δημόσια σχολεία γενικής δημοτικής ή μέσης Εκπαιδεύσεως τα μη ανήκοντα εις το Κράτος, αλλά ιδρυόμενα και συντηρούμενα υπό φυσικών ή νομικών προσώπων, κατά τα ειδικώτερον εις τον παρόντα νόμον οριζόμενα».

Τέλος από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Α.Ν. 2545/1940 ‘Περί ιδιωτικών σχολείων, φροντιστηρίων κλπ.’ (ΦΕΚ 287), ορίζεται:

«1. Ως φροντιστήριο υπό την έννοιαν του παρόντος νόμου λογίζεται η εν τω αυτώ χώρῳ διδασκαλία μαθημάτων εις ομάδα προσώπων πλειόνων των πέντε εν συνόλω ή ασχέτως αριθμού ομάδων εις πλείονα των δέκα προσώπων εν συνόλω καθ’ εβδομάδα, προς συμπλήρωσιν και εμπέδωσιν γνώσεων αναγομένων εις τον κύκλον των μαθημάτων της στοιχειώδους, μέσης, ανωτέρας και ανωτάτης εκπαιδεύσεως ή προς εκμάθησιν ξένων γλωσσών ή μουσικής ή γενικών μαθημάτων αναφερομένων εις ελευθέρας σπουδάς, επί τρεις το πολύ ώρας ημερησίως ως προς τας εκ των αυτών προσώπων αποτελουμένης ομάδας.

2. Τα φροντιστήρια διακρίνονται εις α) Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως, προπαρασκευάζοντα μαθητάς δια τας εισιτηρίου εξετάσεις των σχολείων της μέσης εκπαιδεύσεως,¹ (β) Μέσης Εκπαιδεύσεως σκοπόν έχοντα την ενίσχυσιν των μαθητών εις τα μαθήματα των σχολείων μέσης εκπαιδεύσεως, γ) Ανωτάτης εκπαιδεύσεως, προπαρασκευάζοντα τους μαθητάς διά τας εισαγωγικάς εξετάσεις των πανεπιστημίων και ανωτέρων ή ανωτάτων σχολών και φοιτητάς ή σπουδαστάς διά τας τμηματικάς και πτυχιακάς εξετάσεις αυτών, δ) Ξένων Γλωσσών, εις α διδάσκονται μόνον ακραιφνώς γλωσσικά μαθήματα μιάς ή περισσοτέρων ξένων, ως καθορίζεται εν τη αδεία, γλωσσών, διών σκοπεύεται η χρήσις γλώσσης ως οργάνου εκφράσεως, απαγορευομένης της επεκτάσεως τούτων εις συστηματικήν διδασκαλίαν ειδικών μαθημάτων ως τα θρησκευτικά, η ιστορία, η γεωγραφία, τα μαθηματικά κλπ εν τη γλώσση ταύτη, ε) Μουσικής, στ) ελευθέρων σπουδών, ως λογιστικής, στενογραφίας, εμπορικής αλληλογραφίας κλπ. και ζ) Διδασκαλίας της Ελληνικής ως ξένης ή δεύτερης γλώσσας».

¹ Τα υπό στοιχ. α' φροντιστήρια έχουν ήδη καταργηθεί με τη διάταξη του άρθρου 56 του ν. 682/77.

II. ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ.

1. Ενόψει των προπαρατιθέμενων διατάξεων, δύναται βασίμως να υποστηριχθεί ότι η προαναφερόμενη άσκηση ιδιωτικού έργου (διδασκαλία σε ιδιωτικό Κ.Ε.Κ. ή σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών), ανεξάρτητα από τη φύση της εργασιακής σχέσης που δημιουργείται, δεν δύναται να θεωρηθεί μη συμβατή προς το ρόλο του εκπαιδευτικού, ως αναφερόμενη σε άσκηση αμιγώς διδακτικού έργου και επομένως δεν εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 31§1 Υ.Κ.

Επομένως, συντρεχόντων και των λοιπών νομίμων όρων του εν λόγω άρθρου 31§1 ως και του άρθρου 14§16 εδ.5 του ν. 1566/85, δηλαδή, εφόσον δεν παρεμποδίζεται η ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του εκπαιδευτικού και εφόσον έχουν προηγουμένως καλυφθεί με υπερωριακή διδασκαλία οι ανάγκες των δημόσιων σχολείων, τότε είναι επιτρεπτή η χορήγηση σχετικής υπηρεσιακής άδειας προς άσκηση του πιο πάνω ιδιωτικού έργου από τον ενδιαφερόμενο εκπαιδευτικό (βλ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 349/04, 56/01 κλπ.).

2. Περαιτέρω, είναι προφανές ότι η διδασκαλία σε ιδιωτικό Κ.Ε.Κ. ή σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών δεν ταυτίζεται με τη διδασκαλία σε φροντιστήριο, για την οποία ισχύει απαγόρευση κατ' άρθρο 14§16 εδ.6 του ν. 1566/85, δεδομένου ότι τόσο ο σκοπός όσο και ο χαρακτήρας εκάστου εξ αυτών είναι διακεκριμένος, κατά τα αναφερόμενα στις ως άνω διατάξεις που περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα περί αυτών νομοθετήματα, οι οποίες προνοούν περί του σκοπού και της αποστολής τους. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται, ότι, προς αποφυγή συγχύσεων, είναι ενδεδειγμένο, κάθε φορά που υποβάλλεται αίτηση εκπαιδευτικού για διδασκαλία σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών, να διαπιστώνεται σαφώς ότι πρόκειται για εργαστήριο του Νομοθετικού Διατάγματος της 9/9 Οκτωβρίου 1935 και όχι για φροντιστήριο ελευθέρων σπουδών της περίπτωσης στ' του άρθρου 63§2 του Α.Ν.2545/40, δεδομένου ότι, ευλόγως, για το τελευταίο ισχύει η ρηθείσα απαγόρευση του άρθρου 14§16 εδ. 6 του ν.1566/85.

Επίσης, εξυπακούεται ότι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης και τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών δεν εμπίπτουν ούτε στην έννοια του ιδιωτικού σχολείου, όπως αυτή διατυπώνεται από τη διάταξη του

άρθρου 1 του ν. 682/77, οπότε ούτε εν προκειμένω δύναται να τύχει εφαρμογής η απαγόρευση του άρθρου 14§16 *εδ. 6 του ν.1566/85*.

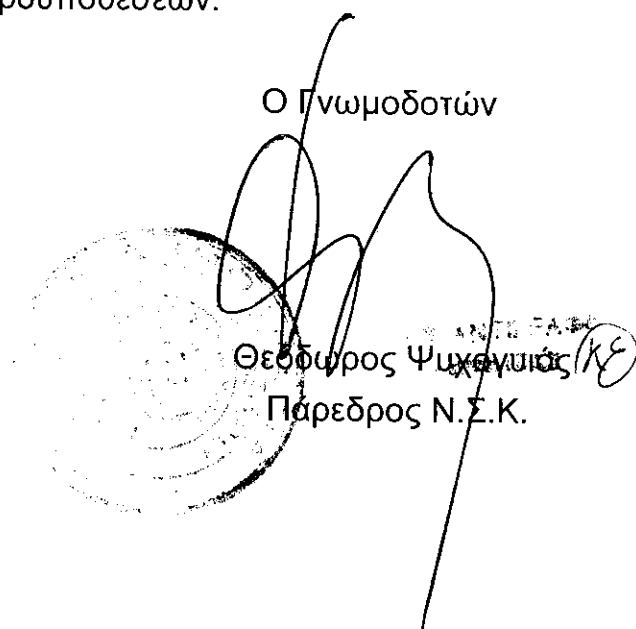
3. Τέλος, όπως έχει κριθεί παγίως, καθ' ερμηνεία των σχετικών διατάξεων (άρθρο 104§1 του Συντάγματος, άρθρο 35 ν. 2683/99 και άρθρα 1 έως 4 του ν. 1256/82), η απαγόρευση κατοχής δεύτερης θέσης στον δημόσιο τομέα καταλαμβάνει όλους τους απασχολούμενους στο Δημόσιο, ανεξάρτητα από το αν αυτοί συνδέονται προς αυτό με σχέση δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου. Συγχρόνως, γίνεται δεκτό ότι στην έννοια της δεύτερης θέσης εμπίπτει και η απασχόληση, ακόμη και δυνάμει σύμβασης ιδιωτικού δικαίου, σε άλλη δημόσια υπηρεσία, ν.π.δ.δ. ή και σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου εκ των αναφερομένων στο άρθρο 35 Υ.Κ. (βλ. ΣτΕ 2284/02, 4263/87, 3739/74, Α.Π. 892/92, Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 275/05, 349/04, 301/2000, 56/01, 414/91, Τάχο – Συμεωνίδη, Ερμην. Υπαλληλ. Κώδικα Έκδ. α' σελ. 254).

Επομένως, η εκ μέρους του εκπαιδευτικού, δημοσίου υπαλλήλου, άσκηση ιδιωτικού έργου επ' αμοιβή, στο πλαίσιο συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου, στους ιδιωτικούς φορείς που μνημονεύονται στο άρθρο 35 Υ.Κ. εμπίπτει στην έννοια του «διορισμού» των πιο πάνω διατάξεων και ως εκ τούτου υπάγεται στη σχετική απαγόρευση.

Κατά συνέπεια, εφόσον τα συγκεκριμένα Κ.Ε.Κ. ή εργαστήρια ελευθέρων σπουδών, όπου πρόκειται να διδάξουν οι εκπαιδευτικοί, ανήκουν σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή το κράτος κατέχει το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου ή σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στα υπό στοιχεία β', γ', δ' και ε' του άρθρου 35§1 Υ.Κ. πρόσωπα ή επιχορηγούνται από αυτά τακτικώς, κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή κατά τα οικεία καταστατικά ή που τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα κατέχουν το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου, τότε τίθεται ζήτημα κατοχής δεύτερης θέσης, οπότε η υπηρεσιακή άδεια είναι **ανεπίτρεπτη**, ενώ επέρχεται και η συνέπεια του άρθρου 35§3 Υ.Κ. (βλ. άρθρο 35§1 περ. ε' και στ' Υ.Κ. και Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 275/05 και 349/04).

Επομένως, στο τεθέν ερώτημα η γνωμοδοτική μας άποψη είναι ότι η χορήγηση υπηρεσιακής άδειας σε εκπαιδευτικό για διδασκαλία σε ιδιωτικά Κ.Ε.Κ. ή Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή με τη συνδρομή των ως άνω αναλυτικώς εκτιθέμενων προϋποθέσεων.

Ο Γνωμοδοτών

Θεόδωρος Ψυχολιός (ΚΕ)
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.